

*Shared Experience
Споделен опит*

ТЕСТЪТ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА ИЗМЕРВАНЕ И ОЦЕНКА НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО ПРЕДМЕТА „ДОМАШЕН БИТ И ТЕХНИКА“

Ваня Петрова

І. ОУ „Христо Ботев“ – Търговище

Резюме. В настоящия материал ще представим част от изследване с ученици от IV клас от основно училище „Христо Ботев“, град Търговище. За измерване и оценка на знанията и уменията на учениците по учебния предмет „Домашен бит и техника“ са използвани 4 дидактически теста. Използването на дидактическия тест улеснява работата и на учителя и на учениците; за по-кратко време се проверяват голям брой ученици; намалява се субективизмът при оценяването.

Keywords: training, didactic test, research, conclusions

Оценяването на знанията и уменията на учениците е сложен и важен процес, за който са необходими качествени инструменти. Един от съвременните инструменти за измерване и оценка на постиженията на учениците е тестът.

Тестовете, като едно от средствата за проверяване и оценяване на знанията на учениците, се характеризират с изключително разнообразие, произтичащо от натрупания многогодишен опит в тяхното използване и непрекъснато усъвършенстване. Създадените тестове по класическата традиция днес продължават да се модифицират, обогатяват и адаптират. Те се допълват и преработват, като се добавят нови елементи с цел по-пълноценното им използване в съвременни условия или използването им в съответната страна.

Дидактическите тестове измерват постиженията на тестираните лица при усвояване на определено учебно съдържание. Учебното съдържание, върху което се разработват дидактическите тестове, е определено с нормативни държавни документи – учебни планове, учебни програми, методически ръководства, учебници. От тези документи се извеждат целите, задачите на създаваните тестове, като се конкретизират за отделните класове и методически единици.

Практиката в училище показва, че постигането на образователните цели по предмета „Домашен бит и техника“ може да се осъществи само при качествен контрол на постигнатите резултати. В този смисъл може да се каже, че дидактическите тестове, с тяхната универсалност, могат да бъдат прилагани успешно в обучението по „Домашен бит и техника“ и да дадат обективна и адекватна оценка на постигнатите резултати в обучението.

Настоящата статия представя част от реализирано изследване, проведено с ученици от IV б клас от Първо основно училище „Христо Ботев“ – град Търговище. Като основен инструмент за измерване и оценка на знанията на учениците е използван тестът.

Бяха разработени тестове, съдържащи въпроси, които отговарят на следните критерии:

- *първи критерий* – „Усвоени знания“;
- *втори критерий* – „Формирани умения“;
- *трети критерий* – „Изградени навици“.

В един от учебните часове учениците се запознават с тематичния материал и методиката на провеждане на учебните занятия. Изучаването на учебните теми е съпроводено с дидактически тест за установяване и оценяване на достигнато ниво на знания и умения във времето до този момент. За разясняване на изискванията към учениците се провежда кратък и съдържателен инструктаж за решаване на тестовете.

Времето за решаване на всеки тест е различно, като това е съобразено с обема на материала и трудностите на включените въпроси.

Съобразно възрастта на учениците, повечето тестови въпроси са във въпросителна форма, защото тя е по-достъпна. Тестовете са съобразени с теоретичните и методологични изисквания, поставени в научната литература. Задачите, включени в тях, покриват учебното съдържание, залегнало в учебните програми в необходимия обем.

Разработени са четири теста с цел установяване знанията и уменията на учениците по следните обобщени теми:

- „Конструиране и моделиране“;
- „Работа с материали и модули“;
- „Техника“;
- „Грижи за животни и растения“.

Настоящият материал представя тест по тема „Конструиране и моделиране“.

ТЕСТ
за проверка и оценка на знанията на учениците
по конструиране и моделиране

1. Оградете с кръгче верния и пълен отговор на въпроса: *Каква информация трябва да имате, за да оборудвате кухнята си с енергоспестяващи уреди?*

- а) цветовете;
- б) определени символи и знаци;
- в) големината на уредите.

2. Оградете с кръгче верния и пълен отговор на въпроса: *Как се нарича сборникът с рецепти, който ни дава информация за приготвянето на хранителните продукти?*

- а) готварска книга;
- б) албум;
- в) лексикон.

3. Колко вида обработка на продуктите познавате? Напишете ги.

.....

4. Оградете с кръгче верния и пълен отговор на въпроса: *Кога се налага топлинна обработка на продуктите?*

- а) при приготвяне на салата от зеле и моркови;
- б) при приготвяне на таратор;
- в) при приготвяне на мусака.

5. Подчертайте верния отговор на въпроса: *Кои продукти са необходими за приготвяне на картофена салата?*

Кисели краставички, картофи, портокали, сол, лееща, колбас, зехтин, кисело мляко (пожелание), лимон, лук.

6. Оградете с кръгчета верния и пълен отговор на въпроса: *Каква обработка използвахте, за да пригответе картофена салата?*

- а) печене;
- б) варене;
- в) пържене.

7. Групирайте продуктите за картофена салата според техния произход:

- а) животински:.....
- б) растителен:.....

8. Оградете с кръгче верния и пълен отговор на въпроса: **Как се нарича приемането на различни видове хранителни продукти от животински и растителен произход и балансирането на хранителните вещества в дневното меню?**

- а) дневен режим;
- б) рационално хранене;
- в) диета.

9. На празните редове напишете какво ще изберете за следобедна закуска, ако имате следните продукти: **зелена салата, лук, боб яхния, препечена филийка, сирене, майонеза, краставица, плодов сок, банан, пилешка супа.**

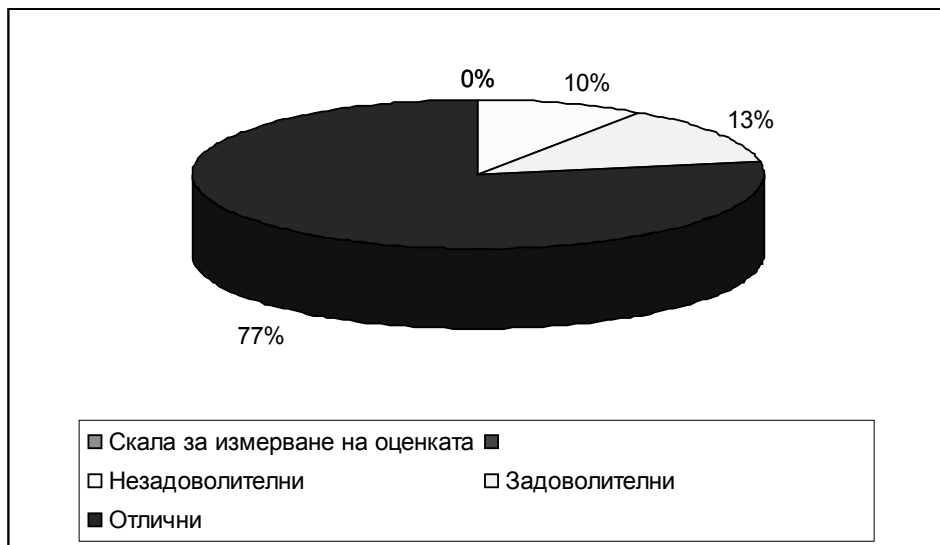
10. На празните редове опишете как разбирате думите „здравословен начин на живот“?

Резултатите от теста са представени в Таблица 1.

Таблица 1. Дялово съотношение на резултатите от тест 2 (в проценти)

Общ брой уче- ници	Скала за измерване на оценката		Задачи от теста (%)									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23	Незадово- лител- ни	9.57	13.04	8.70	8.70	4.35	8.70	13.04	8.70	17.40	13.04	0
	Задово- лителни	13.03	0	0	13.04	0	17.40	0	26.09	0	43.48	30.43
	Отлични	77.40	86.96	91.30	78.26	95.65	73.90	86.96	65.21	82.60	43.48	69.57

За по-голяма яснота резултатите са представени и чрез диаграма (Фиг. 1).

Фигура 1. Процентно съотношение на резултатите от тест 2

При представянето и анализирането на резултатите от тестовите учителят, от една страна, получава информация за нивото на усвоени знания и умения от учениците, за наличието и развитието на творческите способности, за степента на усвояемост на новия учебен материал, съчетан и подкрепен с натрупаните вече знания, а от друга – проследява и процеса на достигане на тези резултати.

Като се има предвид, че учениците работят за първи път в часовете по „Домашен бит и техника“ с такива тестове, трябва да се вземе под внимание бързото им ориентиране в структурата. Много малко от тях се нуждаеха от допълнителни обяснения по време на работата им с тестовите. Трудностите бяха свързани с „трансфер“ на определени знания (запомняне и използване на част от новите понятия), които бяха включени в някои от задачите. Този начин за проверка води до съсредоточаване, по-голяма старателност при подготовката, по-задълбочено и трайно усвояване на знанията към съответния материал.

Представяйки и анализирайки отговорите на учениците, считам че оценката, която са получили отговаря заслужено на действителните умения и знания. Това, от своя страна, потвърждава моето убеждение, че е необходимо да използвам теста като инструмент за измерване и оценка на постиженията на учениците в отделните етапи в процеса на тяхното обучение.

От конкретното изследване могат да се направят следните изводи относно използването на дидактическите тестове като инструмент при проверка и оценка на знанията и уменията на учениците, както следва:

1. Чрез дидактическите тестове за кратко време може да се получи информация за резултатите от обучението при усвояване на съответното учебно съдържание, а прилагането им при проверка постиженията на учениците в часовете по „Домашен бит и техника“ показва, че оценката може да стане по-пълна и по-обективна.

2. Проверката и оценката чрез дидактически тестове водят не само до повишаване успеваемостта на учениците, но и до известна степен до тяхното стимулиране за по-добро изучаване и усвояване на учебния материал.

Заключение

Проверката на знанията и уменията на учениците чрез тестове е многостранен процес, който изисква внимателна и задълбочена подготовка и от страна на учителя.

Когато тестовете се прилагат в комплекс с другите методи и форми на проверка, те спомагат и съдействат за активното участие на всички ученици в познавателния процес при равни условия.

Създаването и използването на дидактическите тестове в обучението по „Домашен бит и техника“ имат своето място и значение, защото те са единни за всички и предявяват еднакви изисквания към всяко дете, като осигуряват единство в критериите за оценка.

Реализацията на дидактическите тестове в обучението по „Домашен бит и техника“ гарантира свързването на практическите умения и знания на учениците по предмета, развива познавателните интереси на децата, техните творчески способности и има възпитателна функция.

Дидактическите тестове внасят разнообразие в оценяването по предмета „Домашен бит и техника“, помагат за усъвършенстване и развитие на контрола.

ЛИТЕРАТУРА

- Андреев, М. (1987). *Дидактика*. София: ДИ „Народна просвета“.
- Бижков, Г. (1991). Методика за създаване на дидактическите тестове. София: *Образование и професия*, 1, 2, 3, 4, 5.
- Генчева, М. (2003). *Технологичното обучение в системата на общообразователната подготовка*. Варна: ИС „Контур“.
- Джалев, Л. (1996). Тестирането като метод за проверка и оценка на знания и умения в училище. София, *Образование*, 3.
- Иванова, С. (1998). За създаването на дидактическите тестове. София, *Образование и квалификация*, март – април, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ и ЦИУУ.

Ризова, Л. (1998). Тестовете в урока по специални предмети. София, *Образование и квалификация*, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ и ЦИУУ.

THE TEST AS A TOOL FOR MEASURING AND EVALUATING ACHIEVEMENTS OF STUDENTS ON “HOUSEHOLD AND DOMESTIC TECHNIQUE“ LESSONS

Abstract. This paper presents part of a survey made with students from fourth grade in Hristo Botev Elementary School - Targovishte. For measuring and evaluating knowledge and skills of students in Household and Domestic technique lessons were used four didactic tests. Such test facilitates teacher's and student's work; large number of students is being evaluated for a shorter time; evaluation subjectivity is being reduced.

✉ **Mrs. Vania Petrova**
Primary School “Hristo Botev”
Targovishte, Bulgaria
E-mail: va_ne@abv.bg